

K

OJ

erlegén

ác.

a napjaink

lej

vosztályában.

kon tovább

e de France

nevez érkezett

a felé utban

ében kedvet-

erikai dollár-

a vélemény,

krízis eny-

ber megállan-

ban a vám-

na a dollár

rélt

fordul és

tet, amit a

és pedig,

sit Ameri-

élet mindig

ésétől és a

hasábjain,

y tekintélyü

írja:

mem kockáz-

ében, ha az

glalna állást

bekövetkez-

efficitet vég-

inflációhoz

eknek teljes

a kongressz

kérdésében."

an fog

anu

karsiben

üvöjén, hir

stves, akinek

esabb embere

lakott a Str.

hi híres laká-

főn nászutra

z kormányval

kereskedelmi

letve új ala-

Lapkiadó Rt.

Strada Baron

Telefon: 9-77

168 Lei

168 Lei

117 Lei

70 Lei

75 Lei

57 Lei

72 Lei

36 Lei

36 Lei

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányási
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertőlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 10.

Ara 5 lej

Csütörtök, 1933 ápr. 27.

5693. EV
IJAR 1.

XVI. EV.
95 SZÁM.

Kaszinó és vérvád

Désen kiléptek a Magyar Kaszinó zsidó tagjai, Harminckett zsidó tag közül az elnökséggel tagságáról való lemondását. Miért?

Az Erdélyi Lapok miatt. Az Erdélyi Lapok a tiszaezslári per vizsgálóbírájának emlékiratát adta husvéti szennázóknak és nagyon hazug bevezetést írt, felévenítve a vérvádat, holott a történelem ma már mindent tisztázott ebben a kérdésben. Akiket annak idején Onódiék, Istóczyk és nem utolsó sorban az emlékiratokat hátrahagyó Bary vizsgálóbíró hamis tanuvalomásra terrorizáltak azok vissza is vonták a bíróság előtt vallomásaikat, Scharf Mór és a ségyeje elől kiment Amszterdamba és ő is hátrahagyott emlékiratokat, amelyekben leleplezte a galád vád sok arcpirító részletét.

És főleg a nagy per védője és krónikása, Eötvös Károly, aki megindító, gyönyörű korrajzot adott Tiszaezslárról, Irodalmi emléket, márványba vésett műnél is maradandóbbat. Erdemben nem is érdemes róla írni és beszélni époly kevéssé, mint hasonló vádakról. Mint például a Cluj bírségeinek jegyzőkönyvéről.

Nem lehet, nem is kell sokat érvelni ellenük, mert hiszen nem a logika, nem az igazság, nem az emberiség termelte ki őket, Hanem mindaz, ami annak az ellenkezője.

És csak természetes, hogy olyan közülethez nem tartozhatnak zsidók, amely hivatalosan nem bélyegez meg ilyen állításokat.

A tordai memo

A szélsőséges vezetők által fanatizált tömeg véres attackot rendezett a tordai magyar választók ellen.

Két és félórán keresztül dühöngött a terror.

Ablakokat vertek be, otthonokat daltak fel és békés magyar polgárok hátán tombolta ki magát az ultrasovén örület.

A hatóságok természetesen csak a „beállott eseményeket” konstataáltak.

Az inzultált magyarság joggal tiltakozik a tordai barbarizmus ellen és ebben a tiltakozásban a kisebbségi polgárjogok, a politikai szabadság, az emberi méltóság megsértése elleni vétőben maga mellett találja a romániai zsidó kisebbséget is.

A mi számunkra a tordai terror semmi újat nem hozott. A zsidóság már nagyon is jól ismeri minden egyes billentyűjét annak a skálának, amelyen a hipernacionalizmus hullágnaját játszanak.

Ismerjük a zavargások alatt nyugodtan röhögő rendőrfőnök típusát is.

De éppen ezért mi már régen tudjuk, hogy a Romániában élő és dolgozó kisebbségi népeknek a kisebbségi jogokért és a jogegyenlőségért vívott harca csak akkor lehet eredményes, ha közös fronton és minden energiájuk latbavetésével szállnak sikra ezekért a jogokért.

A józan elemeket erre figyelmezteti a tordai memo.

Az Erdélyi Lapokat pedig arra, hogy gyűlöletet arathat az, aki gyűlöletet vet.

Anatole France és Hitler

Ha a betűk élőlények volnának, úgy valószínűleg hangosan tiltakoznának e két név egymásmellé állítása ellen.

Anatole France és Hitler! Ha Hitlert az intellektuális értékek számsorában nullának vesszük, úgy Anatole France jelentősége már csak csillagászati számokban fejezhető ki.

A szomorú történelmi alkalom mégis egymásmellé kényszeríti e két nevet.

A nagy francia böles ugyanis „Epikur” kertje” című hallhatatlan művében már negyven évvel ezelőtt megérezte a demokratizáló Európa demagógjainak előretörését és néhány szóval precizen határolta körül ama senkik természetrajzát, akiknek sorából Hitler is előretört, hogy az összes senkik benne láthassák majd eszményüket.

A zseni providencialitása, éles ember-

A kínai hadsereg nem hajlandó feladni Pekinget

Védelmi vonalak épülnek a város előtt. A japánok lépésről-lépésre tért nyerne

London, április 26. A Luang folyónál kínai csapatok elentámadásba mentek át a japánokkal szemben s helyi sikert értek el. A kínai hadsereg a nankingi kormány intenciói ellenére sem akarja feladni Pekinget. A város előtt védelmi vonalak épülnek.

Ujabb jelentés szerint a japán haderők folytatják a kínaiak lépésről-lépésre történő visszaszorítását. A Ku-Pei-Ko szorosnál újabb véres harcok fejlődtek ki, de ezek sem akadályozzák tulságosan a japán előnyomulást.

Junius 12-én Londonban kezdődik a világgazdasági konferencia

Macdonald és Roosevelt között megegyezés jött létre a valutáris kérdésekben

Macdonald befejezte washingtoni tárgyalásait. A leszereléstől függ, hogy a hadiadósságok ügyében engedmenyt tesz-e Amerika

PÁRIZS, április 26. Tegnap Roosevelt és Herriot között tárgyalások folytak Washingtonban, többek között a dollár és a frank jövő értékviszonyának megállapítása ügyében.

A lapok táviratai szerint a háborus adósságok kérdésében amerikai kormánykörökben három megoldási lehetőségre nézve hajlandók tárgyalásokba bocsátkozni. Egyik lehetőség az új moratórium — gazdasági rekompenzációk ellenében, a másik hozzájárulás a hadiadósságok olyan revíziójához, hogy az adósok a tartozások egy részét ezüsttel fizethessék, a harmadik új végösszeg megállapításáig a régi annuitások továbbfizetése, de azzal a kikötéssel, hogy a teljesítések be fognak számitatni a végösszegekbe.

Egyidejű jelentés szerint Macdonald befejezte washingtoni tárgyalásait s ma elutazott Washingtonból Newyorkba.

Amerikai lapközlések szerint a világgazdasági konferencia junius 12-én fog

kezdődni Londonban.

A Times szerint Roosevelt és Macdonald között a valutáris kérdésben meg egyezés jött létre. A stabilizálás alapja 1:35 arányszám lesz.

Beavatott amerikai politikai körökben hangoztatják, hogy a leszerelés megvalósításától függ, rá lehet-e venni az amerikai közvéleményt arra, hogy engedményeket tegyen a háborus adósságok kérdésében. Ha Európa hozzájárulna feyverkezési kiadásainak csökentéséhez, az amerikai kormány helyzete könnyebbé válnék s meggyőzhető a közvéleményt a tartozások leszállításának szükségességéről.

Jung olasz pénzügyminiszter és kísérete, a kül- és pénzügyminiszterium magasrangú főtisztviselői a Conte di Savoia fedélzetén utban vannak Newyork felé. A hajó ma hagyja el a gibraltári szorosot. Dr. Schacht német bank elnököt május 5-re várják a Deutschland fedélzetén Newyorkba.

látása, mely negyven évvel ezelőtt már meglátta a demokratikus demagógok kor szakának elkövetkezését, a következő szakban formálódott ki:

„Ez az ember mindig a maga pártjára fogja nyerni a tömeget. Biztos önmaga felől, épp úgy, mint a világegyetem felől is. És ez tetszik a tömegnek; állításokat akar, nem pedig bizonyítékokat. A bizonyítékok nyugtalanítják és zavarba hozzák. A tömeg egyszerű és az egyszerűséget érti. Nem szabad neki magyarázgatni, hogy így meg amugy, hanem csak azt kell mondani, hogy igen, vagy nem”.

Ime: ezek a mondatok tökéletesen megvilágítják Hitler sikerének titkát és egyben megvilágítják minden antiszemita és sovinszta demagóg előretörésének lélektanát előfeltételét.

A tömeg egyszerű, tehát azok után megy, akik naiv és korlátolt „ideológiákkal” töltik meg a fejét s akik nem kényszerítenek rá magas ideálokat és szellemi erőfeszítéseket.

Hitler hangja visszhangra lelt hazája összes hitlereiben: a kispolgári agyakban és a lézengő ritterekben. S mert e jel-szavak kapóra jöttek az öntudatos reakcionáriusoknak: Hitlert lóra ültették és martalékul átengedték neki az egész németországi zsidóságot.

A franceji éleslátás negyven évvel ezelőtt meglátta azt, amit a demokrácia féltlen rajongói még ma sem látnak: hogy a néptömegek vezetésére talán legkevésbé azok alkalmasak, akik a tömegek primitív és naiv ösztöneit szöfaltatják meg s akik a tömegek nevében annak leg-
elemibb életérdekeit dobják áldozatul a reakciónak.

A haladás eszméi — ezzel a történelmi ténnyel végre számolnunk kell — soha sem a néptribunok fejéből pattantak ki.

A néptribunok csak demagógiát mivelnek, mert egyszerűek, mint a nép és csak állítani tudnak, ahelyett, hogy bizonyítanak.

A fejlődés utja a komplikált felé, a komplikált dolgok megoldásán keresztül vezet.

S ezt a hitlerista demagógok sohasem fogják megtehetni.

Mert a primitív ösztön és a szenvedély láza végül is elpárolog és a valódi, megváltozó tetit csak a szellem tudja megvalósítani.

Erre pedig — a szellemiek teljes hiányában — a primitív Hitler és társasága képtelen. Képtelen és ez a zsidóság és ez a haladó, gondolkodó emberek egyetlen vígasza a német „ébredés” magasra csapó, szennyes áradatában.

VILAG TÜKRE

A dollár és az európai valuták

Newyork, április közepén

Amikor Roosevelt elhatározta, hogy az arany kivitelét eltiltja és ezzel az aranyfedeztetű dollártól eltér, azonnal tisztában volt mindenki azzal, hogy a dollár 10-15 százalékos értékesökkenést fog szenvedni. Nem fogadták osztatlan örömmel és meglegéddel ezt a tervet, annál kevésbé, minthogy az intézkedés következményei forradalmiaknak látszottak és minden forradalomban még a hívek is attól tartanak, hogy ők is kerülhetnek a henger alá.

Az elnöknek ez az elhatározása egyfelől végét jelenti az inflációs propaganda-hadjáratnak, melyből Roosevelt sem tudott kitérni. Neki az volt a főcélja, hogy megakadályozzon egy még súlyosabb, minden ellenőrzést nélkülöző inflációt. Véget kellett vetnie a dollár elleni spekulációnak is és ezért általában helyeslik Rooseveltnek erre vonatkozó intézkedéseit. Az elnöknek tekintettel kellett lennie a feszült belső válságra. Már az ő rövid elnökösködése óta a munkanélküliek száma 13 millióra emelkedett és az Egyesült Államokban nagy elkeseredést keltett Anglia, Japán és más országok dumpingversenye, főleg nyerstermékekben és gabonában.

Amerikának az aranystandardról való letérése egyuttal kezdetét jelenti egy új gazdasági korszaknak. Roosevelt mindenekelőtt rendezni kívánja hárommilliárd dollárnyi állami kötvények és állami váltók ügyét. Az ezüst címletek és ezüstpénzek kibocsátásával egyidejűleg az árak emelkedésének is be kell következnie. Ezt kell, hogy nyomon kövesse majd a gazdasági élet feléléntése azzal, hogy le fogják redukálni ugy a munkahetet, mint a munkanapot. A munkanélküliek nagy táborát kell lecsökkenti ezzel, de egyuttal ügyelni kell arra is, hogy a dolgozók életstandardja ne vesztessen. Továbbmenően pedig az volt a célja az ezüstfedeztetel átértékelést dollárral, hogy keletázsiai országokat és Mexikót a dollár révén vásárlóképesse tegye. Ezzel az amerikai áru számára világgazdasági felfrissülést kíván előidézni, ami kétségtelenül megint csak a munkanélküliség csökkentését jelenti.

A dollár értékesökkenése most már befejezett tény, amerikai mértékadó körök most már csak azt várják, hogy az amerikai valuta hogyan fog kiegyen súlyozódni a világrellációban. Azután olyan szilárd kursusa lesz, hogy évtizedekre nem kell majd törődnie árfolyamával. Egyuttal pedig ellenszeriül szolgál az értékét vesztett idegen valuták folytonos ingadozásával szemben, amelynek hatását az amerikai külkereskedelem nagyon is megérezte az utóbbi időben. A devalvációnak jogi vonatkozásait majd csak akkor fogják végrehajtani, ha a többi ország, különösen Anglia, de az aranystandardról letért és letérő más országok is meg fognak egyezni az aranynak valutájukhoz való arányban. Roosevelt természetesen, mint Amerikának egyik legalkotmányosabb politikusa, nagy súlyt helyez arra, hogy a kongresszustól szerzett felhatalmazásaival csak módjával éljen, nehogy azt a látszatot keltse otthon és a külföldön, hogy ezzel a hatalommal vissza akarja érn.

Megvan a remény a dollár stabilizációja révén arra is, hogy a világ egyéb valutái követni fogják a dollár példáját és az érték hullámzások a jövőben nem fogják zavarni a nemzetközi kereskedelmi életet, amelyet szabályozni lesz hivatva a világgazdasági konferencia. Tudjuk, hogy Macdonald amerikai utja is ezzel van összefüggésben és jót tesz, ha a gazdasági konferenciát a pénzügyi problémák egyrésztének megoldása előzi meg. A valutáris rendezés arra szolgál, hogy a világ gazdasá-

Select Mozgó

Ma nagy bemutató!

Jan Kiepura

világhírű lengyel tenorista legújabb kiváló slágerfilmjében:

„Tied a dalom“

Kiepura ezen filmben elénekli többek között: A Ninont, az Aida egész áriáját, a Trubadurt, O Madonnát, Ave Mariát, . . .
Többi főszerepekben: Jenny Jugo, Ida Wüst, Ralph Artur, Hans Junkermann, Paul Kemp, Paul Hörbiger, Jessie Vihrog, Julius Falkenstein, s.b.

Joe May rendezés!
A helyek számozottak, a jegyek előre megváltathatók a Select pénztáránál minden délelőtt 11-től.

gi élete ne a mostani irányba haladjon, a dezorganizáció és anarchia felé, hanem konstruktív célok irányába.

Az európai országok közül Franciaország az, amely semmiféle belső inflációt nem akar megengedni és az arany standard feladásának gondolatát is elhárítja és pedig elvi és presztizs okokból Franciaország roppant és egyelőre veszélytelen aranykészletei révén az egyetlen ország, amely megengedheti magának az aranyparitáson való megmaradás luxusát. Egyelőre a gazdasági krízis sem olyan éles Franciaországban, mint egyebütt, úgy, hogy ebben a tekintetben el is szigetelheti magát. Kérdés azonban, hogy meddig bírja Franciaország ezt az iramot azzal a ténnyel szemben, hogy ott is kezdődnek felbontakozni és pedig nem csekély mértékben, a krízis jelei.

Németország sokat nyer a dollár-devalvációval. A hosszú és rövidlejáratu német dolláradósságok körülbelül 10 milliárd márkát tesznek ki, úgy, hogy ebben a tekintetben az új kormány jó helyzete van. Ezzel szemben Németország maga nem akar letérni még a saját valutája szempontjából az arany standardról. Egyelőre a Reichsbank vezetősége úgy nyilatkozott, hogy feladatát tekinti a márka értékének fenntartását. Ez azonban csak ígéret. A viszonyok bizonyára mást fognak ráparancsolni a német kormányra. Az általuk alakulással járó költségek és a német ipari termelésnek a bojkott révén történt megcsappanása, az új alakulatok zsoldjai és az egyre növekedő munkanélküliség kielégítése valószínűleg szintén mérsékelt inflációt fognak parancsolni Németországra.

Be kell várnunk mindenestre a világ gazdasági konferencia határozatait. Korszakos, történelmi és döntő jelentőségű határozatokot vár a világ ezektől a tanácskozásoktól.

Tolsztoj

a 20. század mérlegén

Irta: Dr. Stern Ignác.

A világhírű író biográfiája napjaink megvilágításában.

Ara 10 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

„Hatikva“ Mussolini előtt

Kék-fehér zászlóval vonultak fel Róma uccáin a külföldi zsidó diákok

Róma, április 26. A bolognai fasiszta diákegyesületek kezdeményezésére egy ottani egyetemre beiratkozott külföldi diákok kirándulást rendeztek Rómába. A bolognai egyetem külföldi hallgatói főleg romániai, magyarországi, lengyelországi és más országbeli zsidó diákok. Rómába való megérkezésük után zárt sorokban vonultak fel a zsidó diákok a város fő-

uccáin és a menet élén kék-fehér lobogó lengett. Koszorút helyeztek el a névtelen hős sírjára, majd Mussolini fogadta őket hosszabb audiencián. A miniszterelnök különböző diákkérdésekről és általános zsidó problémákról beszélgetett a zsidó diákokkal. Az olasz miniszterelnökötől való távozásuk előtt a zsidó diákok elénekelték a Hatikvát.

„Maguk öngyilkosságba kergetik a művészetet“

Nyomatlanul eltűnt Börner Charlotte, a világhírű német operaénekesnő

Berlin, április 26. Börner Charlotte, a világhírű német operaénekesnő három napja nyomatlanul eltűnt. A művésznőnek pénteken heves vitája támadt a berlini színiakadémia elnökével, aki nem tudott szerződést biztosítani számára. Börner Charlotte összeesett az elnökkel és a következő szavakkal távozott irodájából:

— Maguk öngyilkosságba kergetik a művészetet!

Pénteken este a művésznő minden feltűnés nélkül elhagyta a panziót, ahol lakott s azóta nyomatlanul eltűnt. Impreszariójának levelet hagyott hátra, amely a következőképpen szól:

„Most már látom hogy nincs hely számomra hazamban. Minden hiába. Nem érek már semmit többé művészetemmel. Erőim fogytán vannak“.

A levélből arra kell következtetni, hogy a világhírű operaénekesnő öngyilkosságot követett el, vagy ha még nem is határozta el magát véglegesen erre a végzetes tette, olyan idegállapotban lehet, hogy az öngyilkosság már csak órák kérdése. Börner Charlotte minden ruháját és értéktárgyait a panzióban hagyta. Retiküljén kívül semmit sem vitt magával. A tragikus sorsu operaénekesnő a múlt évben még a filadelfiai és csikagói operában énekelt, az Insul-bostrány miatt azonban mindkét színház becsukott és vissza kellett térnie Németországba. Szerrepelt ugyanis az utóbbi hetekben néhány vidéki operában, ambícióit azonban a vidék nem tudta kielégíteni s minthogy Berlinben nem jutott szerződéshez, elvesztette uralmát idegei felett.

Nagyértékű utazási, vizum és egyéb kedvezmények a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatói számára

Május 1-től kezdve érvényesek a vásár összes kedvezményei

— Budapesti tudósítónktól —

Budapest Városligetében hetek óta folyik a nagy munka. Épül a május 1-én megnyitandó Budapesti Nemzetközi Vásár. A maga nemében egyedülálló intézmény ez Európában. Más városokban az árumintavásár tisztán csak üzletkötési alkalom. Ennek megfelelően ezeket a vásárokat valami szürkeség, valami tulzolt „Sachlichkeit“ jellemzi. Kizárólag gyárosok és kereskedők érdeklődnek irántuk.

A Budapesti Nemzetközi Vásár az áru és a nagyközönség találkozóhelye, amellé, hogy minden évben nagy gondal készíti elő az üzletkötési lehetőségek megteremtését is. A Budapesti Nemzetközi Vásár tehát nemcsak a kereskedőknek akar nyújtani mindent, ami a nemzetközi gazdasági forgalom megindításához és fellendítéséhez szükséges, hanem tetszeni akar a tömegeknek.

A Budapesti Nemzetközi Vásár ezért minden évben új, más és más érdekes. Budapest a vásár befejeztével lerombolják az összes pavilonokat, hogy a következő tavasszal más helyek, más elgondolások alapján, a régre semmiben sem hasonlító egészen új vásárváros építsenek. A vásárnak ez a frappáns újjászülése a gazdasági krízis ellenére ez évben is sikerült, sőt a vásár nagyobb, tartalmában gazdagabb, üzletkötési lehetőségeiben pedig lényegesen sokoldalabb lesz, mint az elmúlt évben. Számos újítást nyújt a vásár a külföldi közönségnek nyújtott kedvezmények terén is. A VÁSÁRIGAZOLVÁNY alapján újabb vizum nélkül lehet Magyarországra utazni, de azzal a lényeges újítással, hogy ezuttal a vásár területén váltható utólagos MAGYAR VIZUM ÁRA minden külföldi állampolgár részére egyenlően csak 2.50 pengő.

A vásárigazolvány utazási kedvezményei ezuttal már május 1-től kezdve érvényesek s a kedvezmény egészen május 20-ig tart. Fontos ezek között, hogy ezen időközben a magyar vasutak 50 százalékos és a csehszlovák vasutak 33 százalékos kedvezményt adnak úgy

az oda, mint a visszautazásnál. A román és a jugoszláv vasutak csak a visszautazásra adnak kedvezményt, de annak mértéke 50 százalék. Ugy a budapestre, mint a visszautazásra nézve 50 százalékos kedvezményt nyújtanak április 22-től május 31-ig az összes dunahajózási vállalatok. Végül 12–30-ig terjedő kedvezmény áll rendelkezésre a fontosabb légiforgalmi vállalatoknál is.

Budapest a látogatókat a kedvezmények további sorozata fogadja. A budapesti villanyvasutak napi 1 pengő bérletjegy adnak. A vásárigazolványhoz csatolt u. n. kedvezményfüzet alapján pedig a közönség 25–50 százaléki terjedő kedvezményvel látogathatja Budapest színházait, szórakozóhelyeit, filmszínházait, az egyéidejű kiállításokat, a muzeumokat, a nevezetesen látványosságokat és kedvezményekkel használhatja Budapest híres füdőit és szanatóriumait is. Több intézmény díjmentes belépőjegyét biztosítja. De nemcsak Budapestben nyújt a vásár igazolvány kedvezményeket. A vásár látogatók a vásárigazolvány felmutatása ellenében 38 százalékos jegykedvezményt kapnak arra is, hogy a vásár tartama alatt három ízben tetszés szerinti magyar vidéki állomásra és onnan vissza Budapestre utazhassanak. Nagyban készülődik is erre az idegenforgalomra a magyar vidék. Így Budapesttől alig 100 km-nyire, Kecske-mét város határában, Bugacon, a magyar Alföld és rónaságok különleges romantikáját, a végtelen mezők gyönyörűségét, a juhnyájak festői csoportjait, a rónaságok homokhegyei közül meglepetésszerűen előbukkanó tavakat, erdőket fogja bemutatni a „híros“ város tanácsa, nagy attrakciókat készített elő Szegec, Debrecen, Mezőkövesd, Lillafüred, Sopron, Győr, Pécs, Esztergom, a primás város, Gyöngyös, Kőszeg, stb.

A vásárigazolványok egyébként a vásár központi irodájában, a vásár tisztviselői képviselteinél és az összes menetjegyirodák útján szerezhetők be.

Nem minden gummisarok PALMA kaucsuksarok!

Ügyeljünk tehát, mert egyedül a PALMA védjegy biztosítja a tökéletes PALMA minőséget és tartósságot!

Misu Weissmann parlamenti képviselő előadása Temesváron Palesztináról és a hitlerizmusról

Timisoara-Temesvár, április 26. Az elmúlt vasárnap tartotta meg Misu Weissmann, az ismert talentumos zsidó parlamenti képviselő az itteni cionista helyi csoport meghívására a belvárosi izraeli hitközség dísztermében nagyhatású és tudományosan felépített előadását Palesztináról és a hitlerizmussal kapcsolatban a németországi zsidóság helyzetéről. Dr. Nobel Sándor elnök megnyitotta szavai után Misu Weissmann emelkedett székére, aki több mint két órán keresztül adta elő általános figyelem közepette tanulságos mondanivalóját. Weissmann bevezetésében rámutat arra, hogy a németországi zsidóüldözéseket eddig általános humánus és végül gazdasági szempontból vették bonckés alá zsidó és nemzsidó körökben világszerte. Mindezek, az itt felsorolt, jelenségek kétségtelenül súlyos vetnek a latba a világ előtt, ámde a német zsidóság szempontjából nemcsak ezek az ugynevezett külső jelenségek játszanak súlyos szerepet, hanem maga a tény, hogy a jelenlegi németországi események hatása alatt az ottani zsidóság a szó legragikusabb értelmében lelkileg roppant össze.

A német zsidóság talán egyedül áll a világos azzal a százszázalékos asszimilációjával, mellyel évtizedeken, sőt évszázadokon keresztül kitarótán hirdette a német fajhoz való teljes hozzátartozandóságot. A zsidóság lényege náluk csak absztrakt fogalom volt és a zsidó felekezettel szemben még távolról sem vállaltak olyan közösséget, mint a milyen közösséget a fajtisza nemesség a maga felekezettel szemben vállalt. Német volt a szó szoros értelmében és Cion, Palesztina olyan elvont földrajzi meghatározás volt számára, amelyhez nemcsak semmilyen érzelmi szálak nem fűzték őket, hanem bármikor behelyettesíthettek más geográfiai fogalommal.

Sajátságos — folytatta Weissmann rendkívül érdekes előadását — a német betűvel, a német nyelvvel szemben azonban nemcsak a németországi, hanem a világon szétszórt zsidóság is a szó legösszevontabb értelmében sorsközösséget vállalt, vitte magával az egész világra és terjesztette. A németet a német nyelv mellett a második szent nyelvvé avatta a zsidóság és a német irodalomban bizonyos vonatkozásokban ép úgy kezelte, mint magát a héber kultúrát.

Ebben a logikai levezetésben kell tehát most beállítani a német zsidóságot. Valóban, elvesztette önmagát és amellé hogy léte forog kockán lelkileg is összeomlott előtte egy egész világ. A zsidó nemzeti gondolat hordozóinak szomorú elégtételül szolgál, hogy a német zsidóság az előre bejósolt helyzetbe jutott és ma már csak Palesztina jelent számukra is elfogadható, biztos menedéket. Az előadó ezután palesztinai utjáról számolt be feszült érdeklődés mellett. Felvázolta a rövid pár esztendő alatt elért hatalmas teljesítményeket és azokat a terveket, amelyek ma egész Palesztina zsidó közvéleményét foglalkoztatják. A tudományos felkészültséggel felépített több mint két óráig tartó előadást a közönség színi nem akaró óvációjával és tapsviharral honorálta.

Szederkenyi Anna: Felszabadultak a titűnő írónő a ma asszonyának és perrodó korunknak legizőbb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

„Hitler német

„Hitler Rón

CLUJ-R

Uj Kelet tük tegna meztetést szász kép gisch De Románia atya 800 tatását helyezi k nyomaték selő figye szemitzm ban nem szászok. zsidóság, met kisebb tős küzdő fia a zsid

Nos, m kétségbe, az Antisz készségge hitlerista tiszemitz godva és sul, hogy pártok k hangon s met hitle ciáját. A liberalisó vatalos

A háb midőn F patai „m az oláh rot állító mény, cs rében eg met győ nemzette nevezik joggal s Többször gölyát, sőt a szá dekétek ben. Min lam teki belső ér nincsené az egész figyelme ra, amél pen figy juk öríz sebbsége meg, ug pengtén borodás Falkenb ninc m Sem me juk elt meggya vér bir teit bor Ugyat berálisó

„Az e ság, me művelte gos ner A sva hitleris Csernov A rón heti m van a osztaga hoz aka dum v

„Hitler uralomra jövetelétől mintha megkötyagosodtak volna a romániai németek is“ — írja a Patria

Az erdélyi szászok általános bojkottot rendeltek el a zsidó kereskedők ellen

Brassóban viszont a román lakosság szervezett meg bojkottot a szászok ellen. A komoly román politikai pártok figyelmeztetik a szászokat, hogy türtóztessék magukat. A brassói rendőr megtisztítja a járdát, hogy helyet csináljon a hitlerista felvonulásnak

„Hitler Adolf szellemének nincs mit keresnie Romániában sem ma, sem maskor“

CLUJ-KOLOZSVAR, április 26. (Az Uj Kelet tud.) Kivonatossan ismertettük tegnapi számunkban azt a „figyelmeztetést“, amelyet Hans Hedrich dr. szász képviselő intézett a „Siebenbürgisch Deutsches Tagblatt“ hasábjain Románia zsidóságához. A szász honatyá 800 ezer romániai német felvonulását és „aktív antiszemitizmusát“ helyezi kilátásba. Hogy a fenyegetés nyomatékossá legyen, Hedrich képviselő figyelmeztet, hogy az aktív antiszemitizmust illetően éppen Romániában nem fognak egyedül maradni a szászok. Másszóval tudomásul veheti a zsidóság, hogy 800 ezer romániai német kisebbségi polgár nem lesz válogatós küzdő társak megvalogatásában, ha a zsidóság elleni hareről van szó.

Nos, mi egy pillanattig sem vonjuk kétségbe, hogy akár a Vasgárda, akár az Antiszemita Liga a legnagyobb készséggel szüri össze a levét szeszhitlerista elvtársaikkal, ha egy kis antiszemitizmusról van szó. De megnyugodva és elégtétellel vesszük tudomásul, hogy a komoly román politikai pártok kemény és félreértést nem tűrő hangon bélyegzik meg a romániai német hitleristák antiszemita prepotenciáját. A két nagy kormányzópárt: a liberálisok és a nemzeti parasztpárt hivatalos lapjai szinte egyeidejűleg fi-

gyelmeztetik a romániai német hitleristákat, hogy türtóztessék magukat. „Glondys, Hitler és Falkenhayn“ címmel a következőket írja a nemzeti parasztpárt erdélyi hivatalosa, a Patria:

Megkötyagosodtak?

„Az erdélyi szász közönség és általában az egész romániai kisebbség kebelében az utóbbi időben furcsa lelkiállapot ment végbe, amelyre nekünk az államalkotó elemnek fel kell figyelni. Mióta Adolf Hitler, a nemzeti szocialisták vezére magához ragadta a hatalmat, az ittlakó szászok mintha megkötyagosodtak volna. („Par asi fi pierdut mintile.“) Miközben a német kancellár fajelméletének alkalmazása valóságos tiltakozási viharrá vált ki az egész világon, az erdélyi szászok is hitleristák lettek. Aki nem hiszi, gondoljon csak az új szász püspök, Glondys nyilatkozataira, amelyeket az egész román közvélemény elítélt. Az összes erdélyi szász centrumokban hitlerista sejtek alakulnak, egy éppoly alapítvány, mint nevéstéges fajelméletet hirdető, amely odaig megy, hogy a román zászlót a hitlerista kampókereszttel cseréli fel. A szász ifjuság úgy urándozik a maga hitlerista veleitásával, mint a báránnyal tavasszal, amikor egy erősebb szél végigfu rajtuk.

kereskedő a porosz imperializmus és fajvédelem összes jelvényeivel és színeivel díszítette fel kirakatát, a hatóságok pedig két napig tanácskoztak azon, hogy milyen udvarias formában közöljék a kereskedővel, hogy nincs a Wilhelmstrassén. A brassói hitlerista klub ablakaiban pogromra uszító felhívások vannak.

De ez még nem minden. Nagyszomban hitlerista parancsnokság működik. És amit egy román hadtestparancsnok nem enged meg magának, azt megengedi magának néhány maszkarás, akik a tudatlanság szoldaritásával vannak egymáshoz kapcsolva. A legutolsó dekretum elrendeli az összes szászoknak, hogy be ne tegyék a lábukat zsidó üzletébe.

Ezeknek a vakmerőségeknek az eredete állítólag Vaidának egy nyilatkozatában

keresendő, aki kijelentette, hogy a hatóságok nem fogják a szász hitleristákat sikanizozni. Nem tudjuk, hogy ez a nyilatkozat mennyiben felel meg a valóságnak. Tény az, hogy Brassóban a rendőr elkergeti a járőreket a járdáról, úgy csinál helyet a hitlerista felvonulásnak.

Az erdélyi szász hitleristákkal szemben reagálni fog azonban a többségi lakosság, akárhogy is viselkednek a hatóságok. Nagyszomban a románság már is fellépett a nemzeti szocialista fantazmagóriákkal szemben, Brassóban pedig általános bojkottot szerveznek meg a szász kereskedők ellen. Szász urak, ne felejtsetek el, hogy privilégizált osztályt képeznek Erdélyben és hogy legelső haszonélvezői a román állam egységének. Az erdélyi szász kereskedelem 46 százalékkal emelkedett Románia egyesülése óta és hatmilliárd lejt investáltak iparokba. Évi egymilliárdot keresnek iparukon úgy, hogy 20 lejes napszámot fizetnek a munkásoknak. Hogy képzelik el, hogy ezenfelül eltűnjük még azt is, hogy fajvédők alakulatokkal brüszkírozzanak bennünket?! Ha a fajvédők forradalmat akarnak, hát mások egyebet fognak csinálni, ami kevésbé konveniens majd önknek: a szász banktőke kisértését és a szász ipar szocializálását. A nap-nap után megismétlődő provokációkkal szemben pedig még egyszerűbb az orvosság. A hitlerista vezérkartól kiinduló bojkottot szemben ugyanilyen határozottsággal kell kimondani, hogy senki ne lépje át szász üzletek küszöbét. A román parasztlak pedig hangos hahotával fogják kiverni falvaikból Fabritius ur rohamzászlóaljait. Nem lesz nehez emlékeztetni a mi hitleristáinkat arra, hogy nem áll jól nekik a németországi terror utánzása. Ellenkező esetben bűnösök lennénk abban, hogy segítettük a buták terrorját“.

A Dimineata keményhangú és méltán feltűnést keltő cikkét Vasile Munteanu, a lap kitűnő erdélyi szerkesztője írta alá.

A bécsi szociáldemokraták a tilalom ellenére is megakarják tartani május elsejei felvonulásukat

Vasárnap riadókészültségbe helyezik a bécsi rendőrséget — Lefegyverzik a stájer Heimwehrt

Bécs, április 26. A rendőrséget vasárnap riadókészültségbe helyezik, mert a szociáldemokraták a kiadott tilalom ellenére meg akarják tartani május elsejei felvonulásukat. A karhatalomnak utasítása lesz arra hogy minden eszközzel szerezzen érvényt a rendelkezéseknek és a csoportos tüntető sétákat is akadályozza

meg a főváros belső területén. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy ellenkező híresztelések ellenére a kormány a hűtlenné vált stájer Heimwehrt le fogja fegyvereztetni. Egyébként május 15 után egész Ausztria területén tilos lesz a párt egyenruhák és a pártjelvények viselése.

„Nem fogjuk eltűnni“

A háboru alatt Nagyszomban főterén, midőn Falkenhayn tábornok német csapatai „megtisztították“ Sachsenlandot az oláh beözönlőktől“ szimbolikus szobrot állítottak fel. Egy kutszerű építmény, csúcsán egy gölyával, mely csőrében egy kigyót tart. Másszóval, a német győzelem szimbolizálása az oláh nemzettel szemben. Falkenhayn-kutnak nevezik Szomban ezt a szobrot, amely joggal sértette a román érzékenységet. Többször is levették az emelvényről a gölyát, de mindannyiszor visszakerült, sőt a szász merészség még véres vereke déseket is provokált ebben a kérdésben. Mindez mélyen sérti a román állam tekintélyét és a román lakosság belső érzéseit. A szászok, ugylátszik, nincsenek tisztában ezzel. Eppen ezért az egész román közvélemény nevében figyelmeztetjük őket a provokációkra, amelyeket elkövetnek. Egyelőre szépen figyelmeztetjük, mert meg akarjuk őrizni a jóviszonyt az összes kisebbségekkel. Am, ha nem hallgatnak meg, úgy tudunk mi más hurokat is pengetni, különösképen a jogos felháborodás hurjait. Hitler Adolfnak és Falkenhayn tábornok szellemének nincs mit keresni Románia területén. Sem most, sem később, soha. Nem fogjuk eltűnni, hogy a szász kisebbség meggyalázza az államot, amelyben kérvér birtokait műveli és széleskörű üzleteit bonyolítja le.“

Rendzavarások előidézésének céljait szolgálják talán? Arró van szó talán, hogy a németlaktá vidékekre az ő felsőbbbűnűket akarják kényszeríteni?

Ha a szebeni események alapján itélünk meg a rohamcsapatok céljait, ahol a szászok azt hitték, hogy állandósítani tudják Falkenhayn katonai okkupációjának emlékét, azt kell hinnünk, hogy ez a célja a német rohamosztagoknak.

A román közvéleménynek az érzelmek teljes határozottságával kell megnyilatkoznia ebben a kérdésben. A legszélesebb tolerancia alapján állva és elismerve a romániai német lakosság kétségtelen erényeit, a román nép nem ismerhet el semmiféle, rendbontások táplálását célzó szervezetet és semmiféle hitlerista provokációt román területen. Itt nincs helye semmiféle terrorista koncepciónak, a kisebbségi lakosság rohamcsapatának, sem pedig határokon túli kormányok által sugalmazott lármás szolidaritásnak.

Ha a Romániában lakó német nacionalisták lelke kigyul a Hitler-akcióért, akkor költözzenek egészen nyugodtan Németországba. Romániában a kisebbségeknek, éppen saját érdekükben, nincs más hivatásuk, mint beágyazni magukat ennek az országnak törekvéseibe és fejlődésébe, mert ez az ország egyetlen elbánást biztosít minden polgárának és teljes joggal követelhet lojális odaadást és tisztességes együttműködést fejlődésének elérésére“.

Pogromra uszítanak

A Dimineata mai számában ugyancsak foglalkozik az erdélyi szászok hitlerizmusával, amelyről megállapítja, hogy agresszív megnyilatkozásokba degenerálódott. „A gyáva bátorsága ez — írja a lap —, a gyáváé, aki előbb biztosította magának a rendőrség támogatását és azt, hogy nem fogják letartóztatni. Olyan arrogáns nyelvezetet használnak és úgy lépnek fel, mintha teuton lovagok korát élnék. Halchiu mellett a román parasztlak nem mehetek ki a mezőre dolgozni, mert az országot hitlerista gyakorlatok foglalták el. Brassóban egy szász nagy-

Az angol kormány mindaddig nem függeszli fel az oroszországi importtal a májusi orosz dörtonökben ülnek

LONDON, apr. 26. Az angol alsóház tegnapi ülésén Neville Chamberlain exportelőterjesztése után benyújtotta a költségvetést, amelynek egyensúlyba érdekében adó- és vámemeléseket kellett felvenni a várható bevételek közé. Hadiadójai annuitások nem szerepelnek az új költségvetésben. Sir John Simon külügyminiszter közölte a parlamenttel, hogy meghallgatta a Moszkvából kiutasított angol mérnökök referációját a perről s megerősítve látja azt a régi meggyőződését, hogy sem szabó-

tázs, sem oroszellenes kémkedés nem történt.

Lansbury, a munkáspárt vezére kérést intézett a kormányhoz azránt, hajlandó-e parlamenti megvitatás tárgyává engedni az oroszországi importra vonatkozó tilalmi rendelkezést. Baldwin helyettes miniszterelnök elutasítja a kívánságot azzal az indoklással, hogy a kormány a tilalmat semmiképpen sem fogja felfüggeszteni mindaddig, amíg angol alattvalók szovjetbörtönben ülnek.

Német lap állapítja meg, hogy tartós a gazdasági fejlődés Palesztinában

A berlini „Industrie und Handel“ cikke az épülő ország gazdasági erősségéről

Berlin, április 26. A berlini „Industrie und Handel“ legutóbbi számában a következő jelentést közli Tel-Avivból: „Az utolsó fél év az állandó ember és tőkebeözönlés jegyében állott. Az új tőke különösen a narancsültetvényekben, építkezésekben és új iparágakban helyezkedett el. A tőkebeözönlés, amely az ország bankbetétjeinek nagy mennyiségében is erősen jut kifejezésre, annak tudható be, hogy az ország passzív kereskedelmi mérlege ellenére erősen aktív a fizetőképességben. Az utóbbi évek fejlődése a keres-

kedelmi mérleg lényeges javulását is magával hozta, amelynek passzív részéről 50 százalékra csökkent 1932-ben.

A Barclays-Bank a gazdasági helyzetéről szóló márciusi jelentésében közli, hogy a palesztinai grappefruit ára a külföldi piacon 13-ról 19 sillingre emelkedett ládanként. Az idei termés kilátásai ha még elegendő eső lesz, a lehető legjobbak és a turistaforgalom is napról-napra emelkedik a külföldi krízis ellenére is. A bevándorlás havi átlaga meghaladja a kétevez embert.“

Az Erdélyi Fiatal Képzőművészek déli kiállítása

Valóságos élményszámba ment a műértő számára az Erdélyi Fiatal Képzőművészeknek nemrég lezárult kiállításának meglátogatása. Ritka eset, hogy feltörekvő művészi erők ennyi kiforrott s érett művet összehozzanak. Itt vannak első sorban Lázár Éva szénrajzai s olajképei. Lázár Éva rajzain keresztül szól az emberekhez. Főképp megdöbbentően jelenvalónak tudja elénkrajzolni a halált. De még mást is. A szenvedést. Ugyanis a magunk fájdalma egybekeveredik szubjektív éniük színeivel, de a másnak fájdalma sohasem lehet élmény számunkra. Amennyire az művészek csak lehetséges, Lázár Éva közelhoz miniket emberlétünk ezerréti szenvedésünk átéléséhez. „Talmudista” című képen megvillan a lefojtott fizikai élet átrendültségén túl martiriumos bele-törődöttség és missziós sorsközösség komoly magátólértékdöttsége. A „Kis bócher” már új típus, a szabadabb légkör szülötte. Marchini Tasso, a marososszigeti festőiskola igazgatója hí-séges követői: Muntean Letitia és Bilt Traian érdekes képekkel szerepelnek. Fülöp Antal Andor esendéleteit szubtilis lelkeség lengi be. Csenán Kornél előszeretettel festi az ipari centrumok monumentális épületeit s hid-jait. Élnék, lehelnek a holtak látszó falak. A kiállítás eklatánsan bizonyítja, hogy az Erdélyi Fiatal Képzőművészek egyttal túlnőtt már a provinciális keretekben s mindenképpen arra méltó, hogy országos relációkban szerezenek róla tudomást.

Kudela Károly és Csérv Ferenc szobrászművészek alkotásai a megérdemelt sikert váltották ki a közönségtől. (s. m.)

Kreuger gyufakirály szerelméi, Ingeborg Eberth rendkívül közvetlenül megírt könyvei Ivar Kreugerről, amelyen keresztül bepillantathatunk e zseniális pénzembernek, vagy kalandornak felfokozott szerelmi életébe és gyönyörűségeibe. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lej.

Étterem, kávéházi és szállodai ruhákat

valamint mindennemű házi fehérneműt legszebben s legolcsóbban moszat

„Erzsébet” mosóda

Cluj, Str. A. Vlaicu (v. Bánffy u.) 3. Szükség esetén 24 órán belül haza is szállítjuk.

A „zsido” Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalom: Rabbí Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezetében — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóváltója.

A finom papírosra nyomott példányok

ára 30 lej

Az egyszerű kiadás ára:

15 lej

Megrendelhető bélyeg előzetes beutalás mellett is az Uj Kelet könyvosztályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Palcstine Oil Industrie Shemen Ltd.-HAIFA Shemen ételolaj -- Shemen szappan

Ha az Ön fűszerese még nem tartja raktárán a SHEMAEN ételolajat, kérje, hogy azt szerezzé be és vásárlása alkalmával ezen márkával szolgálja ki.

Aki egyszer kipróbálta a prima minőségű SHEMAEN-MENORAH házi szappant, állandóan fogja használni. Darabja 6 lej.

Több mint 600 kereskedő árusítja a minőségben felülmúlhatatlan SHEMAEN ételolajat, mert izletes, tiszta és kiadóságban vezet! Főlerakat Nagyrománia részére: „Ageco” Bucuresti, Calea Victoriei 29.

Kerületi képviselők: F. Weinberger Oradea, Str. Millerand 9., Josef Hilevicz, Arad, Str. Turnului 5., Marcell Kaldory, Timisoara, Str. Mărăsesti 6., Sandor Iacob, Cluj, Calea Victoriei 13.

KÖZGAZDASÁG

Távíratilag üdvözölte Weiss Fülöpöt az Erdélyi Bank és Takarékpénztár közgyűlése

CLUJ-KOLOZSVÁR, április 26. Kedden délután öt órakor tartotta meg az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. rendes évi közgyűlését. A közgyűlés a szokásos impozáns tónusban folyt le. Az elnöki tisztséget Mocioni fővadászmester, volt miniszter látta el. Megjelent gr. Wass Béla igazgatósági elnök, Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója és deleguete, dr. Kiss Mór egyetemi tanár, Martinovics professzor és a kereskedelmi élet számos reprezentánsa.

Mocioni miniszter, mint a közgyűlés vezetője üdvözölte a megjelenteket és konstataulta, hogy a közgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Balázs Endre dr. intézeti ügyosztályra kerte fel, hitelesítésére pedig dr. Kiss Mór és Martinovics professzort delegálták.

Az igazgatósági jelentés felolvasása után dr. Kiss Mór és Martinovics szövegezték hozzá. Elégedettségüket fejezték ki a valóban kiváló eredmény fölött, melyet a pénzügyi és a mai hitelviszonyok és a mostoha kormányintézkedé-

sek ellenére elért. Hangsúlyozták, hogy az eredmény elérésében része van a bank egész vezetőségének, de elsősorban Hargitai Bertalan vezérigazgatónak. Javasolták, hogy ugy az igazgató ságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt adják meg. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az indítványt és a felmentvényt megadta.

Dr. Kiss Mór ezután indítványozta, hogy a közgyűlés távíratilag üdvözölje Weiss Fülöpöt, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökét, aki ezekben a nehéz időkben támogatólag állott a pénzügyi mellett.

A felszólalásokra Hargitai vezérigazgató reflektált. Megköszönte azt a bizalmat, mely a megjelentek részéről megnyilvánult. Kiemelte, hogy a tisztviselő kar munkájának mennyi érdeme van a nehéz időkben.

A felszólalásra záróbeszédében Mocioni válaszolt. Összegezte Hargitai érdemeit, tudását méltatta és azt az odaadást ismertette el, amivel az intézetet vezette. Ezzel a közgyűlés végetért.

Világszerte emelkednek a buzaárak

A romániai malmok is keresnek már búzát. Milyen lesz a jövő vetés

A nemzetközi gabonapiac az elmúlt hetekben erősen megélénkült. A megélénkülés a dollár esésének hatása alatt történt, mert a spekulánsok igyekeztek szabadulni a különböző valutáktól. Az elmúlt egy-két hét lefolyása alatt különösen a csikágói tőzsdén a búzában óriási árugrások következtek. Ugyancsak emelkedett a tengeri ára is. Különösen megszilárdult az irányzat a wipiegi tőzsdén.

Romániában is megindult az árszilárdulás egy-két héttel ezelőtt, ennek azonban egészen más oka van. Eddig a malmok nem bírták elhelyezni lisztkészleteiket és ezért tartózkodtak a búzává sárlásoktól. Ennek a helyzetnek az állandósulása tartózkodó üzleti politikára készítette a malmokat. A malmok raktárai ennélfogva teljesen kiürültek és a legelső megmozdulásokra bekövetkezett az áremelkedés. Ezzel szemben a kínálat most igen minimális, míg a malmok csaknem kivétel nélkül keresnek búzát. A buza ára néhány hét le-

forgása alatt 500 lejről 570 lejre emelkedett. 70 kilogramos árut véve alapul. Ugyancsak jó ára van az óbuzának is, 615 lejjel, csupán a tengeri nem tud megszilárdulni. Illetékes gazdasági körök aggodalommal nézik az időjárás alakulását, ha netalán fagykövetkezne komoly veszély fenyegetné a jövő évi termést. Különösen Kolozsvár környékén kell számolni ezzel a veszéllyel, míg a bánzában és a regátban aggodalomra egyelőre nincsen ok.

Tőkekamatadó csak akkor fizetendő, ha az adós a kamatot kifizette. Fontos elvi döntést hozott a kolozsvári tábla egy tőkekamatadó ügyben. A tábla döntés szerint a tőkekamatadót az olyan kereskedelmi követelések kamata után kell fizetni, amely követeléseket jelzáloggal is garantáltak. Ugyancsak a döntés kimondja azt is, hogy a tőkekamatadó csak akkor fizetendő, mikor a hitelezőkhöz a kamat befolyt.

A német árubehozatal ellen foglalt állást a Gyáriparosok Szövetsége

Csehszlovákia venné át a kiszorított német piac helyét

CLUJ-KOLOZSVÁR, április 26. (Az Uj Kelet tud.) Ugy a romániai, mint a világsajtóban sokat irnak mostanság újabb politikai és gazdasági célzatu állampartortosulások lehetőségeiről.

Szó van többek között a kisanant-hoz tartozó országok gazdasági viszonyainak szorosabbra fűzéséről is, hogy jobban ellenállhassanak az autarhikus gazdasági politikával szemben, melyet Németország a dunai agrárállamok rovására bevezetett és folytat.

Az Ugir kolozsvári kerületéhez tartozó gyáripar képviselői, ezen hírek hatására alatt tegnap Diamant kerületi elnök vezetése alatt ülésre jöttek össze, ama helyzet megvizsgálása végett, amelybe a hazai ipar kerülne, ha a gazdasági kisanant tényleg létrejönne. Az ülésen megállapítást nyert, hogy a Románia és Csehszlovákia közötti áruforgalom erősen deficités Románia kárára. Hasonlóképpen deficités jelenleg a Románia és Németország közötti áruforgalom is, ugyancsak Románia terhére; jöllehet, valamikor Németország volt a román mezőgazdasági cikkeknek legjobb piaca; Romániának tehát a lehetőségek szerint fel kellene hagynia az ő termékeivel szemben ellenséges magatartást tanúsító Németországból való behozattal. Abban az esetben, ha a gazdasági kisanant létrejönne, ezen behozattal illetőleg Csehszlovákia, mint iparilag legfejlettebb ország, venné át Németország helyét.

Ennek ellenében azonban legalább gyan mennyiségű román mezőgazdasági cikket kellene átvennie, hogy Romániát kompenzálja a német piacról való kivonulásáért. Ha ez a kompenzáció lehetetlen volna, ugy a gazdasági kisanant Romániára nézve nem jelentene semmiféle előnyt. Sőt inkább saját fejlődésben levő iparának fennmaradását veszélyeztetné. Az erdélyi gyáriparosok nincsenek ellene, ha a német import helyét, természetesen, azonos cikkekben, a csehszlovák import veszi át, ha ugyanakkor Csehszlovákia is kompenzálja Romániát megfelelő importtal. Semmiesetre sem találják azonban megengedhetőnek, hogy ez az orientálás az eddigi iparvédelmi politika felhagyását vonja maga után, mert ez az ország jelenlegi gazdasági berendezkedését jövőtehetetlenül tönkretenné.

A kérdés tehát, az ország felelős tényezőinek részéről a legnagyobb körültekintést igényli és a gyáriparosok szervezeteire hárul a feladat, hogy megfelelő statisztikai adatokkal rámutassanak, milyen gazdasági bajok származhatnak egy nem minden oldalról eléggé tanulmányozott megegyezésből.

Kolozsvári zsidó sportoló sikere Budapesten. Budapestről jelentik: A magyarországi sportsajtó élénken kommentálja az elmúlt héten lezajlott középiskolások kardvívó bajnoki versenyeket, amelyekből Rados Pál került ki győztesként. A verseny igen izgalmas lefolyású volt és az első helyért heves küzdelmet folytattak a döntőbe bekerült versenyzők. A győztes Rados Pál, akinek kvalitásairól elismerő szavakban emlékszik meg a budapesti sportsajtó, kolozsvári fíu. A Haggibbor színeivel kezdett versenyezni és fia Rados Manónak, a kolozsvári zsidóság egyik közszereplőjében álló vezetőjének.

A marosvásárhelyi KKL-vezetők Toplicán. A marosvásárhelyi KKL-körzet agilis elnöknője, Kohn Mártonné a beszerzési munkálatokat e hó 23-án Toplicán folytatta le, ahol Toplica zsidóságának legnagyobb részét a bizottság személyesen meglátogatta. Az összehívott gyűlésen az elnöknő lendületes szavakban ismertette a mai viszonyokban különösen fontos jelentőségét az Erecnek. Utána Sejoivitz Béla fejtette ki történelmi alapon a zsidóság sorsát és azt a mértéket, amellyel a zsidóság önmaga vette ki sorsának intézésében. A gyűlés lelkes hangulatban a következő vezetőséget választotta meg: Diszelnök Biedermann Győző, elnök Spitzer Sándor, ügyv. Liqumnik Fülöp, alelnök Mármor Mórné, főtitkár Gráb Andor, titkárok Breit Pál, Schwartz Ibolya, Kandel Chaim, ellenőrök Roskovits Lotti és Fritsch Zseni.

Évtizedes vevőink régen tudják már, kedvükre szépen fest, tisztít a CZINK gyár

Vaidát választják meg Maniu helyett a nemzeti parasztpárt elnökévé?

A Maniu-Vaida konfliktus kiéleződésének hiteles története. Elment a levél Szovátáról Bukarestbe

BUCURESTI-BUKAREST, április 26. (Az Uj Kelet tud.) Megírtuk tegnapi számunkban, hogy a nemzeti parasztpárt vezetőségében a helyzet ismét elmérgesedett és hogy számolni kell közelebből egy olyan gesztussal, amely az ellentéteket brúszk formában hozza nyilvánosságra. Egyes bukaresti lapjelentések ma csakugyan arról adtak hírt, hogy Maniu Gyula bejelentette a nemzeti parasztpárt elnökségéről való lemondását, sőt a pártból való kilépését is. A jelentés szerint jelenleg Szovátán üldülő Maniu levelet írt Vaidának, hogy a jelenlegi elnöknek, amelyben kategórikus formában tudomására hozza ezt az elhatározását.

Tartja magát a lemondásról szóló hír

Hivatalos helyről megcáfolták a lemondásról szóló híreket. Más oldalról származó verziók szerint a lemondás ténylegesen megtörtént, de Vaida Sándor minden erejét megfeszítve dolgozik azon, hogy Maniut elhatározásának megmásként bírja. Végleges döntést ebben a kérdésben a nemzeti parasztpárt éppen a Maniu-ügy tisztázása miatt összeülő végrehajtó bizottság fog hozni. Annyi azonban már régen nyilvánvalónak látszott, hogy a jelenlegi fonák helyzet nem tartós fennsúlyos, hogy az ellentétek a kulissza mögött folyó belső harcok tisztázása éppen a párt érdekében elkerülhetetlen.

A megismétlődő történelem

Amennyiben a Maniu lemondásáról szóló hírek igaznak bizonyulnának, tulajdonképpen a történelem ismétlődne meg. 1931 nyarán Maniu a szakértő kormány alkotmányellenes megalakítása elleni tiltakozása jeléül lemondott a nemzeti parasztpárt elnökségéről és badacsonyi magányába vonult vissza. Gesztusa hatalmas fényt adott a nemzeti parasztpárt kezébe és a pártok megsemmisítésére törő diktatúra-barát elemeket csakugyan sikerült tönk-

rülni Maniu néma tiltakozásával ártalmatlanná tenni. A szakértő kormány tehetlensége és a pénzügyekben előidéztet anarchiája ugyancsak Maniunak adtak igazat. Az uralkodó alig egy éltelte után menesztette a szakértőket.

Am Maniu győzelme nem volt teljes. A királyi kegy Vaida Sándor felé fordult, egyelőre egy ideiglenes választási kormány alakítására való megbízatás formájában. Vaida annak idején megkérdezte Maniut, hogy vállalja-e ezt a megbízatást és Maniu rövid habozás után igenlő választ adott, bár sejtette és sejtette, hogy ezzel saját politikai karrierje előtt ereszti le a sorompót. Így is történt. Vaida ideiglenes megbízatása állandósult és bár 1932 novemberében a Titulescu-konfliktus ismét Maniut szolgáltatta a kormány élére, rövidesen kiderült, hogy az udvarnál egy olyan pszichikai atmoszféra alakult ki vele szemben, amelyben a harmónikus együttműködés aligha lehetséges.

A második visszavonulás

Ezenfelül olyan elvi fenntartásai is voltak Maniunak a kormányzati módszerekkel szemben, amelyek ugyancsak lehetetlenné tették számára a nyugodt

kormányzást. Így történt azután, hogy Maniu januárban ismét visszavonult. A két negyven éven át egymástól elszakíthatatlan jóbarát között intrikusok légiója igyekezett eltérni a köteleket, Vaida Sándor pedig kategórikusan kijelentette legutóbb, hogy semmi féle beleszólást nem enged kormányzásába. Az a helyzet állott fymódon elő, hogy Maniu számára nem volt más választás, mint félretolni a kormányt és magához ragadni ismét a párt irányítását, vagy pedig visszavonulni. Az első hipotézis valósult volna meg ez év áprilisában, ha közbe nem jön a Skoda affér. Maniunak az volt a terve, hogy ráveszi a nemzeti parasztpárt vezetését a kormány lemondására s a közte és az egyes pártvezetők közötti elvi ellentéteket ellenzéki sorokban és nyugodtabb atmoszférában tisztázza. Az ellenzéki pártoknak a Skoda-ügyből indított offenzívája azonban a kormány mögé csoportosította a párt nagy többségét és egy olyan légkört teremtett, amelyben a többség élesen a lemondás ellen foglalt állást.

Maniu erre, ugyilátszik, rezignáltan a második hipotézishez folyamodott és meg

írta lemondó levelét. Valószínű, hogy a nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottsága viharos atmoszférában fogja a lemondó levelet megtárgyalni. A Vaidához közelálló politikusok már számolnak azzal, hogy a végrehajtó bizottság a lemondást elfogadja és Vaida Sándort állítja Maniu helyébe.

Cáfoj a Lupta

BUCURESTI-BUKAREST, április 26. A „Lupta“ foglalkozik a Maniu lemondásáról elterjedt hírekkel és határozottan cáfolja ezeknek a híreknek az alaposágát, Maniu nem mondott le a nemzeti parasztpárti körök nem is tartják valószínűnek, hogy le fog mondani. Annyi tény, hogy a kormány párt elnöke nem mindenben van megelégedve a dolgok menetével, azonban éppen a jelenlegi kormányelnök iránti barátsága és szeretete nem fogja megengedni, hogy olyan lépést tegyen, amely a kormányt megbuktathatná és a pártot gyöngíthetné.

Maniu Gyula egyébként tegnap hosszabb telefonbeszélgetést folytatott Szovátáról Mihalacheval, aki már a fővárosban tartózkodik. Valószínűleg a nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottságának üléséről tárgyaltak, amely rövidesen összeül és amely a nemzeti parasztpártiak szerint a párt szolidaritásának és egységének kihangsúlyozására lesz. Ha vannak is a pártban egyes kérdések felelő eltérő vélemények, a nemzeti parasztpárt ezeket sohasem titkolta és el nem fojtotta, de alapvető kérdésekben és a pártprogramra nézve teljesen egyetemes a párt és elnöke.

Mihalache egyébként úgy nyilatkozott, hogy külpolitikai megfontolások sem tennék ma aktuálissá a jelenlegi rezsim visszalépését, vagy meggyengítését.

Ujabb harminc nappal meghosszabbították Zeletzky vizsgálati fogságát

A vizsgálatot vezető katonai bírák és ügyészek referáltak az eseményekről a hadügyminiszternek

Bucuresti-Bukarest, április 26. A Zeletzky-ügyben tegnap a felsőbb katonai hatóságok megbeszélést tartottak. Samsonovici hadügyminiszternél megjelentek Uica tábornok, a II. hadtest parancsnoka, Manolache ezredes, a hadügyminisztérium katonai jogi osztályának vezetője, Pom-

poniu és Pruteanu ezredesek, katonai ügyészek. Behatóan informálták a minisztert a vizsgálat anyagáról és eddigi eredményeiről.

Miután Zeletzky letartóztatása óta egy hónap múlt el, a törvény szerint a letar-

tóztatási végzést meg kell hosszabbítani, illetve a vizsgálati fogságot egy további hónapra megújítani. Tegnap megejtették az ehhez szükséges formalitásokat és ma kihirdetik Zeletzky előtt az újabb egyhavi fogságot.

Hadbíróóság elé állítottak 11 jasi-i vasgárdistát

A vasárnapi verekedés epilógusa

Bucuresti-Bukarest, április 26. (Az Uj Kelet tud.) Beszámolt már az Uj Kelet arról a konfliktusról, amely Jasiban játszódott le a vasgárdista szervezet felavatása között. A vasgárdista szervezet felavatására váró zászlaja nyomtalanul eltűnt. A vasgárdisták a cuzistákat gyanúsították

a lopással és az ismeretlen tettesek kutatása közben véres verekedés tört ki a cuzisták és vasgárdisták között.

A jasi hadbíróóság ma meglepő intézkedéseket fogantatosított a zavargások ügyében. Ion Aldea vasgárdistát és 10 társát átkísérték a hadbíróósághoz, amely

az ostromállapotról szóló rendelkezések és a Márzescu-féle törvény alapján vonja őket felelősségre. Vád alá helyezik Arnautu és Dragomirescu diákközvezeletet is, akik a LANC és Vasgárda összeütközése alkalmával olyan súlyosan megsérültek, hogy még ma is kórházban kezelik őket.

Súlyos árvízveszedelemmel fenyegetnek az utóbbi napok esőzései

Putnamegyében több falut öntött el az ár

Bucuresti-Bukarest, április 26. (Az Uj Kelet tud.) A Siret és Moldva folyók árvízzel fenyegetnek. A nagy esőzések következtében különösen Putna megyében emelkedett az ár, amely több falut el is öntött. Főleg Frumosica község szenvedett jelentékeny károkat.

Árvízveszedelmet jelentenek az ország más vidékeiről is.

A tömösi szorosnál, ahol a predeáli alagút építése miatt autóbussen bonyolítják le a Brassó-Bukarest közötti forgalmat, a havazás és olvadás következtében az autóbusz közlekedés nagy ne-

hézségekbe ütközik, úgy hogy az átszállás zavartalansága veszélyeztetve látszik.

Erdély területéről beérkező jelentések ugyancsak árvízveszedelemről számolnak be. Az utóbbi napok esőzései és havazásai következtében egy a Maros, mint a Szamos kritikus módon megdagadtak.

Szinkör Mozgó

Csütörtök 3, 5, 7-kor, pénteken 3, 5, 7 és 9-kor:

Amiről az asszonyok álmodnak

A legujabb operett-világszláger!

Németországban betiltva!

Gustav Fröhlich, Nora Gregor. Rendező: Bolváry Géza. Zene: Robert Stolz

Szinkör Mozgó

Csütörtök 3, 5, 7-kor, pénteken 3, 5, 7 és 9-kor:

Amiről az asszonyok álmodnak

A legujabb operett-világszláger!

Gustav Fröhlich, Nora Gregor. Rendező: Bolváry Géza. Zene: Robert Stolz

Csütörtök 3, 5, 7-kor, pénteken 3, 5, 7 és 9-kor:

Amiről az asszonyok álmodnak

A legujabb operett-világszláger!

Gustav Fröhlich, Nora Gregor. Rendező: Bolváry Géza. Zene: Robert Stolz

ellenarosok

zorított

26. (Az... mint a... nostanság... elzatu al... ról.

isantant... i viszo... is, hogy... utarhikus... melyet... lamok ro...

hez tar... hírek ha... erületi el... tek össze... végett,...

ha a gaz... jönne. Az... gy a Ro... ti árufora... nia kára... lenleg a... zötti áru... ania ter... netország...

cikkék... nak tehat... ene hagy... ellensé... metország... t az eset... t létrejön... Csehszlo... ttebb or... helyét.

legalább... mezőgazda... hogy Ro... t piacról... kompenzá... gazdasági... nem jelen... nkább sa... k fenma... rdélyi gyár... a a német... n, azonos... port veszi... ovákia is... felelő im... találják... hogy ez az... lelmi poli... aga után... gazdasági... lenül tönk...

felelős té... yobb körül... váriparosok... dat, hogy... kkal rámu... bajok szár... n oldalról... egyezésből.

sikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

KKL-vezetők... KKL-körzet... tonné a be... 23-án Top... ca zsidóság... ztség szemé... zehívott gyű... szavakban... an különösen... nek. Utána... rténelmi ala... t a mértéket... vette ki sor... s lelkes han... séget válasz... mann Győző... v. Liquornik... rné, főtittkár... Pál, Schwartz... nörök Roeko...

szikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

szikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

szikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

szikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

szikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

szikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

szikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

szikere Budá... A magyar... kommentálja... középiskolás... amelyekből... ként. A ver... volt és az... et folytattak... k. A győztes... ról elismerő... a budapesti... Haggibbör... és fia Ra... dóság egyik... k.

Peceparti fények

Oradea-Nagyvárad, április 26. Utazó-fajta ember kétféle van a világon: váradi s nem váradi utazó. Azonkívül vannak hallgató s hangos utazói a földkerekségnek. Ha hallgató utazóval akadsz össze, akkor tudd meg embertársam: nem váradi az illető. Ha hangos, akkor lehet, hogy regáti. Ha nagyon nagyhangú: akkor mérget vehetsz rá, hogy váradi utazó az istenadta.

Mert a váradiak mind hangosak. De a váradi utazók mind ordítók, üvöltők, harsogók.

Feig Lázár nagyváradi életművész ezt azzal magyarázza, hogy amikor az Ur a földi javakat osztogatta, akkor a váradiak a sporttérre valának, mert hogy pont akkor meccs volt a Nacnak. S így nekik csak a hang maradt.

Várad. Ez a tulfutott temperamentumu város: ez a c-re hangolt váradság az, amiről beszélni akarok. Végig méssz a főúccán s megnézd a sétáló váradiakat. Azt hinnéd: kutyabaja ezeknek az embereknek. Olyan elegánsak, olyan nagy stíliiek, mint egy Bidermayer kosztüm. Olyan magasan pávázkodók, mint egy primadonna. De ez csak külszínre. Mertők a váradiak sokat adnak a külszínre. Ami belülről fojtogatja őket: arról nem beszélnek. Hogy az üzletek pangnak az ürességtől: hogy egyikük sem tudja, hogy melyik percben adják kezébe a koldusbotot: hogy a házigazdája már hetedszer mondta fel a lakást, mert nem fizet: hogy leánya már nagyon közel áll a harmincötöz, s pedig becsületemre, még olyan bájos, mint maga a Tavasz, s olyan szeled, mint egy bárány, még sem bir férjhez menni. Mert nincs hozomány.

Nincs pénz. Mindezekről nem beszél a váradi polgár. Erről már nem beszél.

Erről sir. Erről zokog. Erről filozofál. Viccel. Különös, keserű szomoru vicceléssel. Erről elmélkedik, csöndes, komolykódó, felülről mosolygó elmélkedéssel.

Vagy: ha nem sir, ha nem zokog, ha nem filozofál, ha nem csurgatja feléd chochmáit a gazdasági válságról, akkor: verset ír. Irodalmat csinál.

S a jóisten óvjon meg tőle.

A Bagi. Nagy, tompa orra van a Baginak s nagy, üresterü koponyája.

Munkanélküli. Azaz, hogy dehogyan. Aki munkanélküli, annak nincs munkája. Akinek van munkája, az viszont nem munkanélküli. S ki meri állítani, hogy Baginak nincs munkája.

A Baginak rengeteg a munkája.

Mert a Bagi Nacista. S Törökviszták is vannak Pecepart városában, ezért van munkája a Baginak. Mert a Bagi azért jött e világra, hogy hirdesse a Nac elsőbbségét a futballban. Hogy hirdesse, miszerint futballozni, csak Bodola tud. Csak Glancmann tud.

A Bagi hirdeti. Reggeltől estig hirdeti.

A Royal előtt hirdeti. Az Igét. A nyájak körülállják s kicsurránó kíváncsisággal lesik az Igét. S az Ige ömlik a Bagi szájából. Ömlik, mint a vízözön. Ömlik, mint a karmeli bor a hordóból. Ömlik, mint az aforizma Bernát Schaw kopaszágából. Ömlik, mint az imádság Kollmann előimádkozó szájából.

Nagy, kicső multra visszaziró kereskedőgédék szűrcsölik a Tant.

Váradiak. Munkanélküliek.

A kereskedő. A háboru utáni időkben fogalom volt a kereskedő. A háboru követő időkben váradi kereskedőnek lenni, annyit jelentett, mint meggazdagodni. Volt ebben a városban életkedv. Volt ebben a város-

Ujdonság! Ujdonság!
JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta meg egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzzel és mélységgel, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beklüldése mellett (bélveghben is) vagy utánvétellel.

ban nagyravágás: lendületet jelentett a huszonöt ezer zsidó, vért jelentett, pezsgő keringő, piros vért. Vállalkozásokba kezdtek, építkezésekbe: élni kezdtek.

Mert van stílus Váradon. Életkedv.

Hát a kedv megmaradt, de az élet! a nincs. Ugy sir, ugy vadol. A leányok uccán mutagató szépsége, kirakatba tett nyomorúság. Kávéházba huzolt csútság. Haláléltői vajadás.

Egymás életét figyelik. Mikor nyulik szét. Mikor hörgi az utolsót. S hatalmas mélyről huzódó markok fojtogatva szoritják a város nyakát.

Villamosok ásitva csillingelnek. Csend van.

Ez a vajudó város lihegő fekete csendje.

Valahol temető koci baktat. Önmaga temetője a város.

Rendőr sóvárogva nézi a selyemharisnyásokat.

Mint egy hatalmas, fekete miért terül a város felé a setétre virradó Holnap.

Este van. Adler Hubert.

SZÍNHÁZ-FILM

Amiről az asszonyok álmodnak!

Amiről az asszonyok álmodnak...! Ez a címe a legújabb Bolváry-Stolz Gusztáv Fröhlich operettnek, amely csütörtökön indul a Színház mozgóban.

Az operett meséje a következő: egy szép fiatal asszony kleptomániás. Sorra járja az üzleteket — elsősorban az ékszerboltokat — és ott egy-egy óvatlan pilanatban, amelyet egyre ügyesebben rendez meg maga, elcsen valamit, aminek többnyire igen tekintélyes az értéke. Így jár városról, városra és fosztogatja a boltokat. Soha nem esik baja, mert — egy elegáns uriember jár nyomában és ahonnan ő kilépett, rögtön bemegy és kinyitja az ellopott holmi értékeit. Végre megjelenik a színen egy realkívál rokonszenves fiatal kémikus, aki kezvesztve veszi az asszonyt és kigyógyítja. Nem szabad itt a történetet részletesen leírni, mert olyan szellemes, ötletektől szikrázó és iz-

galmasan fordulatossá, hogy vesztene, ha a közönség előre értesülne kifejlődéséről.

Ezt a briliáns kis történetet négy művész pompás munkája játja mesterművé: Nora Gregor és Gustav Fröhlich. Nora Gregor Reinhardt fiatal hősnője volt és csodálatos szépsége csabította át a filmhez, ahol hallatlan sikere után meg is fog most már maradni. Gustav Fröhlich pedig rokonszenvesebb, érdekesebb, jobb mint valaha. Bolváry Géza mesteri keze ezáltal megint remekelt és Robert Stolz slágereit nem felejtheti el az, aki azokat egyszer hallotta.

Érdekes az, hogy a filmet, amely még az új német kormány uralomrajutása előtt készült, Németországban betiltották. Valamint mindennél jellemzőbb a film sikerére az, hogy Budapesten egyidejűleg nyolc nagy mozi vetíti a filmet.

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Ma, csütörtökön: Ghetto szíve. A szülői szeretet szimfóniája.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Tied a dalom. Kiváló slágerfilm. Főszerepben: JAN KIEPURA, a világhírű tenorista és még számos más híres filmszínész. Mésoron kívül legújabb hangos heti híradó.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Emma. (Az édes mostoha). Megható dráma, főszerepben: Maria Dressler, Amerika leghíresebb tragikája. Mésoron kívül legújabb hangos heti híradó.

Az UJ KELET olcsó könyvei

Smedley: Magányos asszony	147 Lei
Patenotre: Pénz	87 Lei
Juhász: Hősök, tudósok, emberek	147 Lei
Molnár Ferenc: Harmonia	54 Lei
Sigrid Undset: Koszoru	144 Lei
Schalom Asch: Moszkva	168 Lei
Schalom Asch: Pétervár	168 Lei
Marai: Csutora	117 Lei
Galsworthy: Vagyon urai	70 Lei
Galsworthy: Biro előtt	75 Lei
Babits Mihály: Gólyakaliva (kötve)	57 Lei
Karinthy: Hasműtét	72 Lei
Juhász: Japán	36 Lei
Juhász: Olaszország	36 Lei
Pap: Megszabadították a haláltól	87 Lei
Adanov: Thermidor 9.	90 Lei
Aldanov: Összeesküvés	90 Lei
Aldanov: Ördög hidja	90 Lei
Paleologue: Három diplomata	54 Lei
Bennett: Vasuti baleset	90 Lei
Walpole: Egy vöröshajú	96 Lei
Pécsi Mária: Mezők lilioma	90 Lei
Kennedy: A család boldondja I. II.	162 Lei
Fay Ilona: Alkonyat	90 Lei
Desping: Sorrell és fia I, II.	180 Lei

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Tribunalul Cluj, secția I-a.
No. Pers. jur. 2559—1930. Tomul II
Regina 215.

EXTRAS

Registru pentru asociațiunile recunoscute persoane juridice.

No. de ordine: 2559—1930. 2 Martie 1933.

Tutful sau denumirea persoanei juridice: Asociația de Ajutorare a Studenților Evrei din Transilvania.

Obiectul și scopul — Scopul asociației este: a., înființarea și întreținerea unui cămin și cantina a studenților evrei în Cluj.

b., ajutorarea studenților evrei merituosi cu stipendii, burse etc., c., sprijinirea cercurilor culturale a studenților evrei prin înființarea bibliotecilor, laboratoarelor, sălilor de lectură etc.

Sediul și sucursale: Cluj Str. Filipescu 6.

Data constituirii, anul, luna, ziua: 1930, Noiembrie 2.

Actul pe temeiul căruia s'a obținut persoanelitatea juridică:

Sentința tribunalului Cluj secția I-a No. 2559—1930 din 24 Septembrie 1932.

Numele, profesiunea, domiciliul și naționalitatea persoanelor ce compun organele din direcțiune și administrație: Președinte: Dr. Kertész Eugen Advocat Cluj, Președinte: Dr. Elekes Nicolae medic Cluj, Dr. Fischer Josif Advocat presed. coleg, Dr. Rosenthal Mauritiu presed. coleg, Timisoara, Dr. Roth Marcel medic Arad, Dr. Balazs Andrei avocat Cluj, Vicepreședinte: Klein Juliu inginer Cluj, Dr. Feiner Hermann director Brasov, Dr. Ludovic Lovenstein medic Targu-Mures, Dr. Levai Adalbert avocat Oradea. Membrii in comitet: Lichtmann Aladar director Cluj, Dr. Spitzer Josif avocat Cluj, Dr. Hamburg Josif medic Cluj, Adler Sigismund comerciant Cluj, Dr. Hirsch Charlotte medic Cluj, Heves Francisc funct. part. Cluj, Jambor Francisc ziarist, secretar general, Secretar: Leichtmann Andrei funct. part. Cluj.

Membrii supleanți: Dr. Dori Adalbert medic Cluj, Dr. Kiss Arpad medic Cluj, Dr. Neufeld Eugen medic Cluj, comisiunei de supraveghere: Schwartz Maximilian funct. part. Cluj, Dr. Alex. Benjamin director de banca Diciosanmartin, Dr. Ilie Gidali medic Regiu, Gall Stefan dentist Targu-Mures, Gottlieb Josif comerciant Cluj, Moskovits Josif procurist Cluj, Peller Ludovic procurist Cluj. Membrii supleanți: Schreiber Stefan Cluj, Dr. Ertzmann Adalbert avocat Cluj, toți cetățeni români.

Acest extract care se publică în conformitate cu art. 18 regulamentului legii pentru persoanelor juridice se vizează de noi spre a se publica în Buletinul Justiției. Ziarul Patria din Cluj și ziarul Curentul din București.

Cluj, la 2 Martie 1933.

grefier: ss L. Mayer.

Pentru conformitate:
Indescifrabil
p. grefier.

APRIL HIRDETÉSEK

Eladó egy házhely Strada Pântănelea. Cím a kiadóban.

Eladó egy olajprés minden hozzátartozó alkatrészszel, 17 HP Hofherrgyártmányu motorral, továbbá egy gyéresi gyártmányu 42-es gyapjufűsű. Valamennyi jó állapotban, azonnal átvehető. Kain Sofie, Lechinta (Szászlekenec).

Elegánsan butorozott különbejáratu szoba kiadó. Str. Baba Novac 8. I. em.

Intelligens talmudista vállal gyermekeket tanításra üzletbe is segédkezne. „Szorgalmas jeligére”.

ARANYÉRT legmagasabb árat fizet Bolder ékszerész, Str. Baritiu (Malom ucca) 2.

Finom gépi pászka olcsón kapható a hitközségi irodában. C. Regele Ferdinand 54. szám.

Különbejáratu kácsi butorozotti szoba vízkagylóval és fűrdőszobahaszánálattal olcsón kiadó. Regele Ferdinand 44. sz.

Mindenki saját szerencsájének kovácsa!

Tegye próbára szerencsáját és vásároljon osztálysorsjegyet a

„Takarékosság” részvénytársaságnál

Piata Unirii 23. Telefon 7-59.

HIREK

Ma premier F. P. I. nem válaszolt

a XX. század legnagyobb
technikai felfedezése. (Úszó
sziget az óceánon.)

ROYA MOZGO

Egy svájci kanton határvidékén öt olasz csempész holttestét emelték ki a hó alól. Bernből jelentik: Tessin kanton határvidékén a hó alól kiemelték öt olasz csempész holttestét, akik hetekkel ezelőtt egy lavina sodrába kerültek s a hó alatt életüket vesztették. A holttesteket át fogják szállítani olasz területre s azonoságuk megállapítása után a határvidékhez közelebb falvak egyikének temetőjében hantolják el.

Május elsején németországi körrepülésre indul a Graf Zeppelin. Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin május elsején hajnalban két órákor 26 óras németországi körrepülésre indul. A léghajó át fogja repülni Württemberg, a rajna iparvidék, Hamburgot, majd Berlinbe száll s onnan Szász- és Bajorországon át vizsztatér Friedrichshafenbe. A Graf Zeppelin első ideai délamerikai útja szintén május első felében lesz.

Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József víz különösen ült életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

A sirok gondozása, úgy a régi házsongárdi, mint az új Rádió uti zsidó temetőben megkezdődtek. Megrendelések és befizetések csak a Chewra Kadisa irodájában C. Regele Ferdinand 54 szám alatt eszközölhetők. Ugyanoda postán is beküldhetők a díjak.

Bizalommal forduljon orvosához, aki hashajtókat Artin dragéet fog ajánlani, ha normális, könnyű, bőséges ürülést akar elérni. Olcsó!

Zsidó közélet Marosújváron. A marosújvári zsidó asszonyok nagyszerűen sikerült teaestélyt rendeztek Glück Mórné urasszony lakásán, amely erkölcsi siker jegyében zajlott le. A műsor Salamon Magda monológjával vette kezdetét, mely után Zélig a sóhivatalban és Samu egyezkedni akar című vígjátékokban nyújtottak jó alakítást: Glück Böske, Salamon Magda, Léb Jenő, Schwartz Sándor és Stról Samu. Hatalmas sikert aratott Benjamin Rózsika. Miért nem mondotta meg Eszter, ki az ő népe című verssel. Utána a műsor legkimagaslóbb száma következett, amelyben az ujonnan fel-fedezték Glück Erzsébet kiváló tehetséggel, zenekíséret nélkül, jiddis és magyar dalokat énekelt, amely nagyban emelte a műsor művészi színvonalát. Befejezésül Glück Erzsébet a közönséget egy igen bájos táncdal lepte meg, amelyet saját maga komponált egy jiddis dal melódijára. Izsák Tilda konferált. Az estélyen megrendezett szépségverseny első díját Glück Böske, II. Glück Erzsébet és III. Salamon Magda nyerte meg.

Max Reinhardt színháza becsukott

Berlin, április 26. A hitleri uralom óta köztudomású volt, hogy Reinhardt színházai sokáig nem bírták az állam és a terrorlegények propagandáját. Reinhardt színházába, a Georges Schauspielhausba Berlin intellektuális rétegei nem mertek elmenni attól való félelmükben, hogy a tüntető náciik beverik a fejüket. A „Kampfbund für deutsche kultur”, amely célul tűzte ki egyedül az „árja művészet” istápolását és érvényesülését Németországban, jó előre be is jelentette ezt a harcot. Mindenekelőtt követelte,

hogy a külföldiek: Dénes Oszkár, Barsony Rózi, Abraham Pál és mások távolléte miatt az együttesből és a művészi személyzet közül.

Ennek a követelésnek eleget kellett tenni. Ez, főleg azonban a közönség megrémítése megindította a bomlást. E hónap tizedike óta Reinhardt nem játszatja színészeit, Most pedig Reinhardt arra kérte hitelezőit, hogy adjanak haladékokat. Együttal pedig megindította az egyezségi eljárást.

Az egyiptomi kormány tagjai Falesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Az egyiptomi kormány négy tagja, köztük Ibrahim Fochmi pasa közlekedésiügyi miniszter Palesztinába érkezett. Az egyiptomi miniszterek meglátogatták a zsidó kolonistákat és nagy elismeréssel nyilatkoztak a zsidók teljesítményéről a mezőgazdaság terén. A kolonistákon Vietor Chon a Pica vezetője kísérte őket.

Meghülésnél szopogasson Anacotot.

A nagylelkű chigagói banditák. Newyorkból jelentik: Csikágói banditák nyolc nappal ezelőtt elrabolták John Factor milliósos voltáról ismert nagyvállalkozó fiát. A banditák 50.000 dollár váltságdíjat követeltek foglyuk szabadonbocsátásáért, mire John Factor a lapokban tudatta fia elrablójával, hogy tervednek, ha azt hiszik, hogy a mai viszonyok között még abban a helyzetben van, hogy 50 ezer dollárt előteremtse, mert teljesen tönkrement. A banditák elhitték a sajtóközleményben foglaltakat s szabadon engedték váltságdíj nélkül is a fiatal volt milliósos fiút.

Hogyan éljen a mai ifjuság? A szexuális függetlenség haszna, kára és tanulságai. Mit szabad lányoknak, mit szabad a fiuknak. Dr. Wallenstein szakorvos könyve 60 lej Lepagenál Kolozsvár. Bélyegben beküldve portómentesen.

Halálozás. Désről jelentik: Dr. Berger Vilmos nyugalmazott városi és betegsegélyező főorvos hatvankilenc éves korában szerdán délután elhunyt. Péntek délután temették. Utolsó útjára elkísérte az egész város felekezeti különbségre való tekintet nélkül. Dr. Bár Ernővel az orvosi kar nevében bucsuztatta az elhunytat.

A Superc Doladd n
petróleumgázfűző - a tökéletes megoldás. Nincs előmelegítés, nincs pumpálás, nincs kanóc. Olcsó, jó, gyors.
Kérjen díjtalan ismertetést

A addin S. A. R.
Bucuresti, Cui Timisoara IV.
Str. Regala No. 11. Str. Neulcea 2. Str. I. C. Bratianu 8.

A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület f. hó 27-én, csütörtökön este pontosan fél kilenc órákor tartja XLVI. rendes szakkonferenciát, melynek programja a következő: Betegbemutatók. Előadások: 1. Dr. Mátyás Mátyás: Az endometriómáról. 2. Dr. Vitélyos András: A gonorrhoea racionális gyógykezeléséről, különös tekintettel a vaccinatherápiára. 3. Dr. Rimóczy Sándor: Az izületiek gonorrhoeás megbetegedése.

Magyar Színház

Csütörtök este 9-kor:

Nótás kapitány

Mozihelyárakkal!

Csütörtök este 9-kor:

SPORT

Barzel-Diamantstein-Continental 1:0 (1:0). Biró Havas. Vasárnap d. u. 4 órákor tartotta a fenti két cég futbalesapata mérkőzését a városi kispályán. Dacára annak, hogy a Continental csapata volt a többet támadó fél, a győzelem a Barzel-Diamantstein részéről megérdemelt volt, mert a kapu előtt eredményesebbnek bizonyult. A Barzel-Diamantstein csapatból kitűnt a három Diamantstein testvér, Friedmann, Hoecer és Deubukat. A Continental csapatból dr. Hirsch (Csöves), Rusu, Fischler és Barca. Havas bíró (Continental) igazságosan és nagy szakértelemmel vezette a mérkőzést.

Száz százalékkal emelkedtek a komlóárak. Prágából jelentik: A komlóárak nagyarányú amerikai vásárlások miatt száz százalékkal emelkedtek. Az amerikai vásárlásai még tovább tartanak.

Keresztények a zsidó fronton. Irta: Dr. N. M. Gelber, fordította: Dr. Kupfer Miksa. A zsidó történelem legérdekesebb fejezeteit tárja fel ez a pompás könyv. Tizenhárom rendkívül érdekes monográfia a történelem azon keresztény alkjairól, tudóskokról, írókról, fejedelmekről és diplomatákról, akik páratlan odaadással küzdöttek a zsidó nép jogaiért és szebb jövőjéért. Palesztina felépítéséért, olyan időben, amikor ezt maga a zsidó nem skarta. A könyv ára fűtve 90 lej kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Egy lengyel községben halálos kiemeléssel összetűzés volt rendőrök és parasztek között. Varsóból jelentik: Czesny Velkiben paraszttömeg megtámadta a letartóztatott parasztszereket kísérő egyik rendőresapatot. A tömeg fenyegető magatartása miatt a rendőrök kénytelenek voltak fegyvereiket használni. Egy támadó életét vesztette, ketten életveszélyesen s többen súlyosan megsebesültek. A rendőrök közül kő- és vasdarábktól találva négyen kerültek kórházba.

Budapesti Nemzetközi Vásár
május 6-15.
Több mint ezer gyáros és iparos kiállító.
Tömegárak. — Minőségi cikkek. Magyar mezőgazdasági exportárak bemutatója.

Exportüzlet pengő ellenében
Nagyszabású divatfelvonulások. — Kozmetikai kiállítás. — Repülőgépkiallítás. — Bélyegkiállítás és bélyeg-tözsde. — Telepítési és építkezési kiállítás. — Mintatanya. — Öntözés, fásítás. — Baromfi és apróállat kiállítás. — Boreoport. — Kiszári galéria. — Háziipari csoport. Nagyszabású utazási, vízum-, szórakozási és gyógyászati kedvezmények a vásárgazdálkodók alapján május 20-ig.

Vásárgazdálkodók és felvilágosítás kapható:
Clujon: „Hermes” Biroul de Voisaj si Casa de Schimb Calea Regele Ferdinand 13. és Agences de Wagons-Lits, Piata Unirii No. 18-nál.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Világméreteket kezd ölteni Hitler Németországának külpolitikai elszigetelése

Herriot közölte Roosevelttel, hogy a mai Németország nem számíthat fegyverkezési egyenjogúságra

Az interparlamentáris unió vezetősége bizalmas ülésen bélyegezte meg a mai német rezsim antiparlamentarizmusát. A nációk körében nő az aggodalom a Washingtonból érkező hírek miatt Anglia és Amerika el fogják ismerni Franciaország biztonsági követeléseit

Frankfurtban agyonlőtték egy tizgyermekes zsidó családapát

Genf, április 26. Az interparlamentáris unió vezetősége szigorúan bizalmas ülést tartott, amelyen a többek között a németországi helyzettel is foglalkoztak. Komünikét nem adtak a határozatokat sem hozták nyilvánosságra. Annál nagyobb feltűnést keltett, hogy több lapban nyomdafestéket látott a hozott határozat, amelyben az unió sajnálattal állapítja meg, hogy Németországban a parlamentáriszisztust súlyos csapások érték az antiparlamentáris rezsim uralomra jutása révén, pedig csak a törvényhozás igazíthatja a helyzetet.

Egyidejű amerikai lapjelentések szerint Herriot a Roosevelttel folytatott eszmecsere során kijelentette, hogy a jelenlegi német kormány harci temperamentuma Franciaország számára lehetetlenné teszi az egyenjogúság gyakorlatba átviteléhez való hozzájárulást anélkül, hogy biztonságát újabb nemzetközi biztosítékokkal alá ne támasztanák.

Most már izgulnak a nációk

Genf, április 26. A lapok beavatott német helyről származó információi szerint a birodalmi kormány köreiben izgalommal fogadják a Washingtonból érkező híreket. Kétségtelennek tartják, hogy úgy Anglia, mint Franciaország olyan adósságrendező megállapodásokat óhajtanának kötni Amerikával, mint a lausannei egyezmény. Berlini körökben hangoztatják, hogy az „uj” Németország számára Lausanne már túlhaladott álláspontnak tekintendő. Aggasztja a németeket az is, hogy Amerika és Anglia esetleg el fogják ismerni a franciák biztonsági követeléseinek létjogosultságát s meg fogják kísérelni Genfben a leszerelési egyezmény hatalmi szóval történő diktálását. Attól tartanak, hogy a washingtoni tanácskozásokon a világhelyzet szánását célzó olyan programban állapod-

nak meg a hatalmak, amely figyelmen kívül hagyja Németország érdekeit. A London és Berlin közötti feszültség miatt az aggodalmak nem éppen alapatlanok. Ezért történt meg Schacht dr. Amerikába küldése is.

De azért tovább csinálják jogfosztó politikájukat

Berlin, április 26. A birodalmi minisztertanács letárgyalta a numerusz clauszura vonatkozó tervezetét. Közép és felsőfokú iskolákba is be fogják vezetni. A nemárják arányszámát az egész birodalom területére egységesen fogják számítani s ez arányszám lesz birodalom-szerte érvényben.

Egyidejű jelentés szerint az újjáalakított bajor tartománygyűlés április 28-án ül össze. Az ünnepi megnyitót istentiszteleték előzik meg. A megnyitón, amely délelőtt 11 órakor lesz, megjelenik von Epp tábornok, Bajorország helytartója is. Délután meg fogják választani az elnökséget. Másnap Sieberth miniszterelnök előterjeszti a kormánynyilatkozatot és a felhatalmazási törvényt.

Egyéb hírek

Berlin, április 26. Hamburgban a kommunisták két titkos nyomdáját leplezték le. Több letartóztatás történt. Tegnap Sham berlini főpolgármester a felfüggesztett Böss volt főpolgármester visszavételére ügyében folytatott tanácskozást. Megállapítást nyert, hogy Böss többek között állandóan a birodalmi főváros számlájának terhére iratta háztartási kiadásait is.

Egyébként a bajor kormány gazdasági minisztérium létesítését határozta el. Göring tegnap újra tárgyalta Hugenberggel a porosz gazdasági tárcák betöltésének kérdéséről. Egyidejű jelentés szerint a litvániai Kownóban s más városokban a gyakorlatban még érvényben van a németországi áruk bojkottja.

Várion a zsidó ügyvéd

München, április 26. A bajor igazságügyminisztériumban tegnap beható tárgyalások folytak dr. Frank bajor és Kerrl porosz igazságügyminiszter között a zsidó ügyvédek, állami ügyészek és bírák működésének korlátozásáról szóló törvény végrehajtása ügyében. A müncheni nemzeti szocialista ügyvédek nagygyűlésén Kerrl kijelentette, nem az ő feladata, hogy fejét törje azon zsidók sorsa felett, akiket az új törvény megfosztja eddigi hatáskörüktől és működésüktől, különösen azon üldözöttek és kivételes bánásmód után, amelyben a nemzeti szocialista mozgalom részéről külföldön. A két ország igazságügyminisztere egyébként tegnap megegyezést kötött a zsidóknak a bírósági tárgyalótermekből való eltávolítására. A törvény által engedélyezett zsidó ügyvédek kiválogatása alapos vizsgálat után fog megtörténni és így ez a folyamat évekig is elhúzódhat. Addig várhatnak a zsidó ügyvédek.

Dr. Frank bajor igazságügyminiszter hangsúlyozta, hogy távolról sem áll szándékában eltérni a zsidóknak a német igazságszolgáltatásból való eltávolítása nagy céljától. Nem hagyjuk magunkat eltéríteni programunktól! — kiáltotta a miniszter. A történelem előtt jogunk van szigorra és keménységre. A mi célunk az,

hogy a kampószereszes lobogó legyen egész Németország egyedüli zászlaja.

Ha a zsidó szolgálókat tesz

Berlin, április 26. A „Vossische Zeitung” jelentése szerint Schlesinger főkonzult, az új tisztviselőtörvény alapján menesztették a külügyi hivatal szolgálótól. Schlesinger az orosz gazdasági viszonyok legjobb ismerője és az utóbbi években különböző gazdasági tárgyalásokat folytatott az orosz állammal, hatalmas szolgálatokat téve Németországnak.

Külön fürdő!

Berlin, április 26. A „Pfälzische Rundschau” jelentése szerint Spéger város polgármestere „a közrend és nyugalom érdekében” elrendelte, hogy a nyáron a városi fürdőkben külön fürdőzési időt fognak megszabni a zsidók számára.

Börtön az igazságot

Berlin, április 26. Isaak Oliner lengyel illetőségű 35 éves zsidó másfélévi elzárásra ítélte a berlini rendkívüli bíróság „valótlan hírek” terjesztése miatt. A vád szerint Oliner március 31-én egy berlini üzletben, amelynek alkalmazottja volt, a bojkott-mozgalomról szólva a következő kijelentést tette a vevőknek: „Ha önök tudnák, hány zsidónak szurták ki a szemét és vágják le az ujját és hány zsidó

hulla fekszik darabokra vagdosva a temetőben.” Továbbá ezt mondta: „A Hitler kormány elég vért ontott már. Ha ön minden halottért egy márkát kapna, gazdag ember lenne!” A tárgyaláson a vádlott tagadta, hogy ilyen kijelentést tett volna, állította azonban és állítja most is, hogy zsidókat bántalmaztak. Az ügyész kétévi fegyház büntetést kért.

A frankfurti rendkívüli bíróság Isaak Leser zsidó kereskedőt egyévi elzárásra ítélte miután egy a zsidók elleni bojkott-ról szóló beszélgetés során azt mondotta, hogy Frankfurtban a zsidók ezrei fekszenek kórházakban.

A hősi halottak apja

Párizs, április 26. „Le Rempart” címen konzervatív lap jelent meg Párizsban. A lap első száma tudósítást közöl, amelyben metzi munkatársa beszámol a beszélgetésről, amelyet németországi menekültekkel folytatott. A menekülők elmondották, hogy Josef Lévi frankfurti zsidó kereskedőt, tíz gyermek apját, aki maga is részt vett a világháborúban s hét fia a fronton esett el, tizenhét revolverlövés-sel legyilkolta Mannheimban egy hitlerista különítmény. Az életben maradt három fiú közül kettő Svájcba menekült a hitlerista terror elől. A harmadikat el-

fogták és egy internáló táborba zárták, ahol borzalmasan megkínózták. Ez a fiú mesélte el, hogy Bauer őrnagy, az internáló tábornak parancsnoka, magához hívatta és egy újságot mutatott neki, mely meggyilkolt édesapjának fényképét közölte le.

— Ismered ezt a zsidó pófát? — kérdezte az őrnagy.

A fiú nem válaszolt semmit és másnap sikerült megszöknie az internáló táborból.

BERLIN, április 26. A kieli egyetem hallgatóinak szövetsége felkérte a rektort, hogy helyezze rendelkezésé alá a könyvtárában az egyetem huszonnyolc professzorát. Zsidó, marxista-gyanús és olyan más tanárokról van szó, akik „nem élvezik a diákság bizalmát.”

Schacht is kinyújtja a karját

BERLIN, április 26. Dr. Schacht, a német birodalmi bank kormányzója fogadta a jegybank tisztviselőinek küldöttségét, amely arról panaszkodott, hogy az igazgatóság rosszul bánik velük. Schacht válaszában orvoslást ígért a tisztviselők zenekara erre rázendített a nemzeti szocialista himnusra, amelyet Schacht fasizta módra kinyújtott karral hallgatta végig.

Keresztény vigasztalás

Genf, április 26. A genfi evangélikus egyház delegátusai hivatalos látogatást tettek Salomon Meyer genfi főrabbinál és az egyház nevében kifejtették, hogy mélyen elítélik a németországi zsidó üldözéseket és szimpátiájukról biztosították a zsidó hitközséget. Másnap a genfi hitközség vezetői tettek köszönő látogatást az evangélikus konzisztóriumnál.

Ezzel egyidejűleg több közismert keresztény intellektuel felhívást intézett a svájci evangélikus egyházközségekhez, amelyben az evangélikus szeretet és megértés jegyében tiltakozásukat emelik fel a németországi zsidók üldözése ellen és felhívják az igaz keresztények figyelmét a német hatóságok gyűlöletes magatartására. „Alólirottak elvárjuk az egyházaktól — írja a felhívás —, hogy emeljék fel szavukat a zsidók igazsága érdekében, hogy ugyanolyan jogokban részesüljenek, mint amilyen jogokat minden más elnyomott népkisebbség számára követelnek.”

Egymilliót sikkasztott egy tisztviselő a Creditul Ruraltól

BUCORESTI-BUKAREST, április 26. Nicolae Tunea ügyvéd, a Creditul Rural bukaresti könyvvezetőségének egyik főtisztviselője ellen az ügyészség

bűnügyi eljárást indított. A tisztviselő agyafurt módon több mint egymillió lejellel károsította meg az intézetet. Valószínű, hogy ma letartóztatják.

Meghalt dr. Mina Minovici professzor, a román törvényeségi bonctan megalapítója

BUCORESTI-BUKAREST, április 26. Dr. Mina Minovici orvosprofesszor, a bukaresti törvényeségi orvostani intézet és morgue igazgatója meghalt. Az elhunyt, akinek nemrég ünnepezték 70 éves születésnapját, a román orvostudomány egyik kitünősége volt, aki a romániai törvényeségi bonctan megalapította. Minovici professzor halála mély részvétet kelt orvosi és társadalmi körökben. Az elhunyt tudós végrendeletét ma felbontották és ebben temetéséről is intézkedik. Végso

óhaja, hogy egyetlen pap kísérelje ki a Belu-temetőben vásárolt sírjához, egy egyszerű autón, semmi gyászbeszédet ne tartsanak és koszorukat se tegyenek koporsójára. Az elhunyt hozzátartozói teljesíteni fogják végso akaratát és így Minoviciot holnap délután a legyszerűbb keretek között fogják elhantolni.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Bt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baros L. Pop (v. Brassai u.) 18. Telefon: 5-77

BUTOR	Rellemes otthona lesz,	BUTOR
	ha lakásának berendezését egyéni ízlésének megfelelőleg tervezeti meg. Tervezünk egyes butorabokat is.	
	Legmodernebb, szolid kivitelű butorok, modern butorszövetek nagy választéka.	
	Transilvania butorgyár	
Cluj, Str. Memorandului (v. Unió ucca) 1. az emeleten.		